

Statistiek

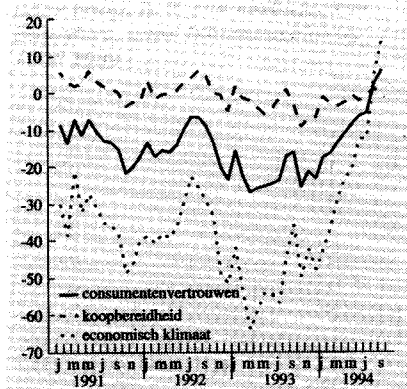
Algemeen conjunctuurbeeld

De conjuncturele ontwikkeling in Nederland heeft een opgaande lijn te pakken. De economische groei in het tweede kwartaal was de hoogste van de afgelopen twee jaar. De economische opleving in ons land gaat voorsnel niet gepaard met een duidelijke opwaartse druk op de consumentenprijzen. Het vertrouwen van de consumenten in de ontwikkeling van de economie is verder verbeterd. De arbeidsmarkt ontwikkelt zich niet ongunstig; het aantal geregistreerde werklozen daalt gemiddeld met zeven duizend per maand.

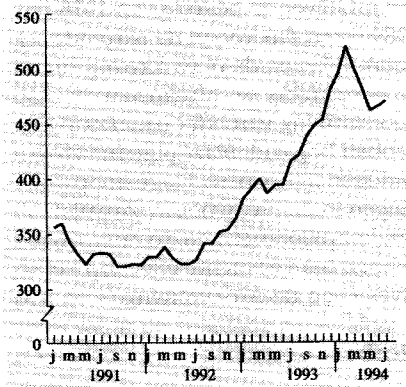
Consumentenvertrouwen

Het vertrouwen van de consumenten in de ontwikkeling van de economie is vanaf het begin van dit jaar voortdurend toegenomen, zie figuur 1. Op de vijf vragen die aan de indicator van het consumentenvertrouwen ten grondslag liggen, werden in september per saldo 6% meer positieve dan negatieve antwoorden gegeven. In augustus overtroffen de positieve antwoorden de negatieve met 3%. De verbetering in september komt geheel voor rekening van de beantwoording van de twee vragen naar de algemeen economische situatie. Deze twee vragen worden samengevat in de deel-indicator van het economisch klimaat. Deze kende in september een forse verbetering. De deel-indicator van de koopbereidheid, samengesteld uit twee vragen naar de eigen financiële situatie en

Figuur 1. Consumentenvertrouwen, saldo van positieve en negatieve antwoorden in % van totaal



Figuur 2. Geregistreerde werklozen, driemaandsgemiddelden x 1000



een vraag of de consumenten de tijd gunstig achten grote aankopen te doen, is daarentegen van augustus op september iets verslechterd. Een wat pessimistischer beantwoording in september is overigens niet ongevoel.

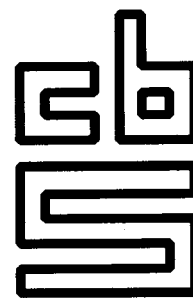
Werkloosheid

In de periode juni-augustus 1994 kwam de geregistreerde werkloosheid uit op 470 duizend. Dat is enkele duizenden hoger dan een maand eerder (figuur 2). Een stijging in deze periode van het jaar is echter normaal vanwege de instroom van schoolverlaters op de arbeidsmarkt. Gecorrigeerd voor seizoeninvloeden komt het werkloosheidscijfer enkele duizenden lager uit dan vorige maand en 35 duizend lager dan in het eerste kwartaal. In de afgelopen vijf maanden is de werkloosheid dus gemiddeld met zeven duizend per maand gedaald.

Herstel en inflatie

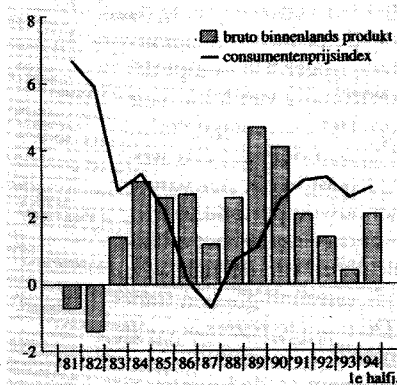
De internationale conjunctuur herstelt zich krachtig. Dit wakkert de angst aan voor oververhitting van de economie en een daarmee gepaard gaande oplopende inflatie. In figuur 3 is de relatie tussen prijsontwikkeling en economische groei in Nederland in de afgelopen veertien jaar in beeld gebracht. In het tijdvak 1981-1994 zijn een drietal jaren te onderscheiden waarin de economie uit een meer of minder diep economisch dal klom. Dit zijn 1983, 1988 en 1994. De recessie van begin jaren tachtig ging gepaard met zeer hoge inflatiecijfers. De volumedalingen van het bbp (rond de -1%) gingen samen met prijsstijgingen van de ge-

zinsconsumptie tussen de 6% en 7%. In de loop van het hersteljaar 1983 namen de prijsstijgingen af tot minder dan 3% bij een economische groei van 1,4%. Een jaar later was de groei van het bbp een stuk fors, namelijk 3,1%; de inflatie steeg tot 3,3%. De dip van 1987 kende een stijging van het bbp en een daling van het algemeen prijsniveau. Het prijsindexcijfer van de gezinsconsumptie lag in dat jaar 0,7% onder het niveau van 1986. De daarop volgende jaren (1988 en 1989) kenden een fors economisch herstel met groeicijfers van meer dan 4%. De prijsstijgingen bleven desalniettemin beperkt tot circa 1%. De economische teruggang van 1993 was iets sterker dan die van '81/'82. Het bbp groeide licht



(+0,4%) bij een inflatie van 2,6%. Het economisch herstel in de eerste twee kwartalen van dit jaar (2,1%) ging gepaard met een vrijwel gelijkblijvende inflatie. Over de eerste acht maanden van dit jaar stegen de prijzen met 2,9%. In de figuur is geen duidelijke relatie zichtbaar tussen het aantrekken van de economie en het oplopen van de inflatie. Ook het meest recente economische herstel heeft niet geleid tot een duidelijke stijging van de prijzen.

Figuur 3. Bbp-volume en consumentenprijsindex, procentuele mutatie t.o.v. voorgaand jaar



Kerngegevens recente ontwikkelingen, procentuele mutaties t.o.v. hetzelfde jaar daarvoor, tenzij anders aangegeven

	1987/91 gemidd.	1992	1993	1993		1994		1994				Trend 2)
				3e kw.	4e kw.	1e kw.	2e kw.	mei	juni	juli	aug.	
VOLUME-GEVEENS												
<i>Productie (Kwartaalrekeningen)</i>												
Bruto binnenlands produkt (m.p.)	2,9	1,4	0,2	0,9	0,3	1,9	2,3					
Landbouw en visserij	4,0	0,9	4,3	3,4	2,3	3,9						
Nijverheid	2,4	0,1	-1,6	-1,2	0,0	1,0						
Handel, hotel- en restaurantw., rep. bedr.	3,4	0,8	-1,5	0,6	-2,8	1,7						
Transport, opslag- en communicatiebedr.	4,4	3,1	2,3	3,6	1,8	2,7						
Overige dienstverlening (excl. overf.)	3,3	2,0	2,0	2,2	2,3	2,7						
Algemeen overheidsbestuur, enz.	1,0	0,6	0,3	0,2	0,3	1,9						
<i>Productie (maandindicatoren)</i>												
Delfstoffenwinning	1	1	1	8	5	1	6	2	4	0		
Industrie	3	-1	-3	-2	-2	1	3	3	3	3		
Voedings- en genotmiddelenindustrie	3	-1	-2	-2	-2	1	1					
Textiel-, kleding- en lederindustrie	1	-7	-1	5	4	-1						
Papier- en grafische industrie	3	0	-2	0	-2	1	1	1	1			
Chemische industrie	2	-1	-2	-3	1	4	8	9	5			
Rubber- en kunststofverw. industrie	6	0	-4	-5	-2	-2						
Hout- en bouwmaterialenindustrie	2	1	-2	0	-4	0	6	5	9			
Basismetalenindustrie	0	0	0	0	-1	0	0					
Elektrotechnische industrie	2	-1	-1	0	0	3						
Rest metaal- en overige industrie	3	0	-6	-3	-5	0						
Openbare nutsbedrijven	2	1	2	0	3	0	4	3	3			
Bouwnijverheid		-2	-5	-3	-4	-5	3	5	2			
<i>Consumptie</i>												
Binnenlandse gezamenlijke consumptie	3	2	1	2	0	3	2	1	2			
Voedings- en genotmiddelen	2	1	0	0	-1	2	1	-2	2			
Duurzame consumptiegoederen	4	1	-3	2	-5	5	1	-1	5			
Overige goederen en diensten	3	3	2	2	2	3	2	2	2			
<i>Investeringen in vaste activa</i>												
Bruto investeringen, totaal	2	1	-3	5	-6	-1						
Bedrijven	2	1	-3	5	-7	-1						
Overheid	3	5	-1	3	0	-1						
<i>Buitenlandse handel (goederen)</i>												
Import	6	2	-1	3	-1	5						
Export	6	2	1	3	4	8						
<i>BBP internationaal</i>												
Verenigde Staten	2,0	2,6	3,0	2,8	3,0	3,6	4,0					
Duitsland	3,8	1,2	-1,9	-1,1	-0,8	1,6	2,3					
Verenigd Koninkrijk	2,0	-0,5	2,0	2,1	2,6	3,0	3,2					
Japan	4,9	1,4	0,1	0,2	-0,2	-0,3	0,0					
PRIJZEN												
Consumentenprijsindex		3,2	2,6	2,8	2,7	3,0	2,9	2,9	3,0	2,7	2,6	+
Productenprijsindex												
Afzet		-1,2	-1,8	-1,8	-1,4	-0,8	0,0	0,0	0,1	0,2		
Verbruik		-3,1	-3,6	-3,3	-2,7	-1,3	1,1	1,2	1,7	1,3		
Aardolie, North Sea Brent (in \$ per barrel)	19,00	19,32	17,24	16,69	15,42	13,74	15,97	16,10	16,83	17,74	17,21	-
Regelingsindex												
Particuliere bedrijven	1,8	4,3	3,2	2,7	2,8	2,3	1,7	1,7	1,7	1,3	1,3	+
Overheid	2,0	3,2	2,5	1,5	2,4	1,6	1,2	1,2	1,2	1,0	0,8	
Cepremieerde en gesubsidieerde sector	2,1	4,0	3,7	2,8	2,8	2,5	0,3	0,4	0,1	0,4	0,4	
Wisselkoersen (in gld.)												
Amerikaanse dollar (1)	1,96	1,76	1,86	1,89	1,89	1,93	1,87	1,86	1,83	1,76	1,76	+
Duitse mark (1)	1,127	1,126	1,123	1,124	1,122	1,122	1,122	1,122	1,121	1,122	1,123	
Engelse pond (1)	3,37	3,10	2,79	2,84	2,82	2,88	2,81	2,80	2,79	2,72	2,71	
Japane yen (100)	1,43	1,39	1,68	1,79	1,74	1,80	1,81	1,79	1,78	1,79	1,76	++
OVERIGE INDICATOREN												
Consumentenvertrouwen 1) (in %)	1	-14	-22	-19	-23	-16	-9	-8	-6	-5	3	
Economisch klimaat	-4	-36	-50	-46	-47	-36	-19	-20	-13	-12	5	
Koopbereidheid	5	1	-4	-1	-8	-3	-2	0	-2	-1	1	
Koersindex voor aandelen, algemeen	4	5	16	21	36	37	25	27	20	15	14	++
Uitgesproken faillissementen	-2	24	27	33	12	13	-1	-13	11	-19	19	++
<i>Conjunctuurest</i>												
Industrie												
Beoordeling orderpositie 1) (in %)	-7	-16	-22	-20	-22	-12	-9	-9	-5	-4	-4	
Orderpositie (4e kw. 1993=100)	116	115	102	101	100	102	104	104	104	104	105	-
Bezettingsgraad (in %)	85	83	81	81	80	83	83					
Zakelijke dienstverlening												
Beoordeling orderpositie 1) (in %)												
Computer servicebureaus		-36	-26	-44	5	8	-14					
Ingenieurs- en architectenbureaus		-11	-21	-15	-29	-25	-16					
Economische adviesbureaus		-12	-14	-11	-13	-8	-7					
<i>Arbeidsmarkt</i>												
Aantal banen van werknemers (x 1000)	5206	5551	5545	5566	5487							
Aantal vacatures (x 1000)		67	39	34	32	43						
Geregistreerde werklozen 3) (x 1000)		336	415	421	453	520	461	461	465	470		++
Idem, in % van de totale beroepsbevolking		5,3	6,5	6,6	7,1	8,1	7,2	7,2	7,3	7,3		++
Aantal werkloosheidsuitkeringen (x 1000)		587	664	662	712	777	749	744	749	754		++
Aantal uren uitzendkrachten		-6	-10	-10	-12	-1	14					
<i>Geld en krediet</i>												
Spaartegoeden	4,7			2,9	2,8	3,2	3,2	3,3	3,0	3,3		+
Binnenlandse liquiditeitsmassa	8	6	7	7	6	7	5	5	4	4		++

1) Saldo van positieve en negatieve antwoorden in procenten van het totaal; 2) Trend: procentuele jaarmutatie van het meest recente voortschrijdende 12-maands gemiddelde; -1: kleiner dan -5%; -: tussen -5% en -2%; +: tussen -2% en +2%; ++: tussen 2% en 5%; +++: groter dan 5%; 3) Driemaandsgemiddelden opgenomen onder de middelste maand. De gegevens zijn niet voor het seizoen gecorrigeerd; 4) Reeksbreuk; -: gegevens nog niet beschikbaar.